

DISKURSNI ANIQLASHDA KORPUSSDAN FOYDALANISH

Hamroyeva Shahlo Mirdjonovna,
Filologiya fanlari doktori, professor v.b.
shaxlo.xamrayeva@navoiy-uni.uz
ToshDO‘TAU

Sulaymonova Mahfuza Shavkat qizi,
tayanch doktorant
ToshDO‘TAU

Annotatsiya. Mazkur maqolada zamonaviy tilshunoslik va kommunikativ metodika nuqtayi nazaridan diskurs kompetensiyasi fenomenining mazmun-mohiyati chuqur tahlil etiladi. Diskurs kompetensiyasi nafaqat grammatik va leksik bilimlar majmui, balki kontekstga mos muloqot qurish, ijtimoiy-madaniy omillarni hisobga olib, fikrni izchil va maqsadga yo'naltirilgan tarzda ifodalash ko'nikmalarini ham qamrab oladi. Maqolada til o'rgatish jarayonida diskurs kompetensiyasining roli, uni shakllantirishda kommunikativ yondashuvning ustunliklari hamda interaktiv metodlarning samaradorligini asosli misollar va nazariy qarashlar orqali yoritiladi. Shuningdek, maqolada diskurs kompetensiyasining til tafakkuri va madaniy kompetensiya bilan uzviy bog'liqligi, uning shaxslararo muloqotdagi funksional ahamiyati keng qamrovda ko'rib chiqiladi. Tadqiqot natijalari asosida ta'lim amaliyoti uchun tavsiyalar ham ilgari suriladi.

Abstract. This article provides an in-depth analysis of the phenomenon of discourse competence from the perspectives of modern linguistics and communicative methodology. Discourse competence encompasses not only grammatical and lexical knowledge but also the ability to construct contextually appropriate communication, taking into account socio-cultural factors and expressing ideas coherently and purposefully. The paper highlights the significance of discourse competence in language teaching, emphasizing the effectiveness of communicative approaches and interactive methods through well-grounded examples and theoretical perspectives. Furthermore, it explores the intrinsic link between discourse competence, linguistic thinking, and cultural competence, as well as its functional relevance in interpersonal communication. Based on the research findings, the article offers practical recommendations for educational practice.

Аннотация. В данной статье проводится глубокий анализ феномена дискурсивной компетенции с точки зрения современной лингвистики и коммуникативной методики. Дискурсивная компетенция охватывает не только знание грамматики и лексики, но и умение строить уместное в конкретном контексте общение, учитывая социокультурные факторы и логично, целенаправленно выражать мысли. В статье освещается роль дискурсивной

компетенции в процессе обучения языку, акцентируется внимание на преимуществах коммуникативного подхода и эффективности интерактивных методов, подтвержденных теоретическими положениями и практическими примерами. Кроме того, рассматривается взаимосвязь дискурсивной, языковой и культурной компетенций, а также их функциональное значение в межличностной коммуникации. На основе результатов исследования предложены рекомендации для образовательной практики.

***Kalit so‘zlar:** diskurs kompetensiyasi, konseptual va kommunikativ yondashuv, til o‘rganuvchi, izchillik-koherensiya.*

Kirish. Bugungi globallashuv davrida kommunikativ kompetensiyaning tarkibiy qismi sifatida diskurs kompetensiyasi til o‘rganish va o‘rgatish jarayonida alohida ahamiyat kasb etmoqda. Ushbu kompetensiya orqali shaxs ijtimoiy-madaniy kontekstda muloqotga kirisha oladi, mazmunli va izchil fikr bildira oladi hamda kommunikativ vazifalarni samarali bajara oladi. Zamonaviy til o‘rgatish metodikalarida diskurs kompetensiyasining ahamiyatiga alohida e’tibor qaratilmoqda, chunki u faqatgina til birliklarini bilish emas, balki ularni real nutqiy holatlarda qo‘llash qobiliyatini ham o‘z ichiga oladi. Zamonaviy til o‘rgatish metodikasida diskurs kompetensiyasi tilshunoslikning markaziy tushunchalaridan biri sifatida ajralib turadi. U nafaqat til tizimini bilish, balki til vositalaridan kontekstga mos va funksional tarzda foydalanish ko‘nikmasini anglatadi. Diskurs kompetensiyasi mavjud bo‘lmagan sharoitda shaxslararo muloqotning mukammalligi haqida gapirish qiyin. Bu kompetensiya til o‘rganish jarayonida o‘quvchining nutqiy rivojlanish darajasini aniqlovchi asosiy omil sifatida qoraladi. Til o‘rganishda grammatik bilimlar yetarli bo‘lmay, ularni amaliy kommunikativ vaziyatlarga mos tarzda qo‘llay olish muhimdir. Diskurs kompetensiyasi aynan shu jihatga urg‘u beradi: til vositalaridan real nutqiy vaziyatda maqsadga yo‘naltirilgan tarzda foydalanish- bu kompetensiyani rivojlantirish orqali o‘quvchi fikrni izchil ifodalash, suhbatdosh bilan muloqot davom ettirish, nutqiy strategiyalardan samarali foydalanish imkoniyatiga ega bo‘ladi. Diskurs kompetensiyasi ijtimoiy va madaniy omillar bilan uzviy bog‘liq. Har bir til madaniyat, qadriyat, urf-odat va ijtimoiy me’yorlar bilan uyg‘unlashgan bo‘lib, bu jihatlar muloqot mazmuniga bevosita ta’sir qiladi. Masalan, biror fikrni qanday uslubda ifodalash, qanday murojaat shakllaridan foydalanish, voqeani qanday bayon etish – bularning barchasi madaniy va ijtimoiy kompetensiyalarni talab qiladi. Diskurs kompetensiyasi esa bu bilimlarni amalda tatbiq etish vositasidir.

Metodologiya. Zamonaviy tilshunoslikda, ayniqsa kompyuter lingvistikasi sohasida, diskurs tahlili alohida ahamiyat kasb etadi. Diskurs faqatgina alohida gaplar emas, balki ular orasidagi bog‘liqlik, kontekst va ma’noni ham o‘z ichiga oladi. Bugungi kunda katta hajmdagi matnlar jamlanmasi – korpus va undan foydalanish vositalari yordamida diskursni aniqlash yanada aniq, empirik va tizimli

tus oldi. Korpus lingvistikasi – bu real hayotdagi til materiallari asosida tahlil olib boriladigan yo‘nalish bo‘lib, u yozma yoki og‘zaki nutq namunalarini katta hajmda jamlab, ularni maxsus dasturlar yordamida o‘rganadi. Diskurs tahlili esa tilning ma‘no, kontekst, pragmatika, aloqa shakllari kabi yuqori darajadagi jihatlarini o‘rganadi. Korpus lingvistikasi yordamida diskurs tahlili subyektivlikdan xoli, ishonchli statistik asosda olib borilishi mumkin.

- Korpus lingvistikasi – til materiallarini to‘plab tahlil qiladi;
- korpuslar – real nutq namunalari yig‘indisidir;
- diskurs tahlili – korpusdan olingan ma‘lumotlar asosida ma‘no, uslub, muloqot shakllarini aniqlaydi.

Korpus vositalari va diskursni aniqlashdagi roli:

Vosita/usul	Diskurs tahlilidagi vazifasi	Amaliy qo‘llanishi
<i>Konkordanser-Antconc</i>	<i>Kalit so‘zlar va ularning kontekstlarini aniqlaydi</i>	<i>“Ammo” so‘zining ilmiy matnlardagi ishlatilishini o‘rganish</i>
<i>Kollokatsiya tahlili</i>	<i>Tez-tez birga uchraydigan so‘zlarni aniqlaydi</i>	<i>Siyosiy nutqlarda takrorlanadigan iboralarni topish</i>
<i>So‘z turkumlarini belgilash</i>	<i>Gap tuzilishini aniqlash</i>	<i>Bahsli matnlardagi Grammatik murakkablikni tahlil qilish</i>
<i>Noma‘lum birliklarni aniqlash-NER</i>	<i>Ismlar, joy nomlari, hodisalarni belgilaydi</i>	<i>Yangiliklarda eslatiladigan subyektlarni tahlil qilish</i>
<i>Sentiment-kayfiyat tahlili</i>	<i>Matnning ijobiy yoki salbiy kayfiyatini o‘lchaydi</i>	<i>Ijtimoiy tarmoqlardagi munosabatlarni tahlil qilish</i>
<i>Mavzu modellash-LDA va b.</i>	<i>Katta matnlarda asosiy mavzularni aniqlaydi</i>	<i>Bloglar va maqolalardagi mavzularni guruhlariga ajratish</i>

Korpus asosidagi diskurs tahlili mashina tarjimasini, suhbatbotlar, matnlarni avtomatik tahlil qilish va mazmuniy izlanishlarda katta rol o‘ynaydi. Masalan, sun‘iy intellekt asosida matn yaratishda diskursning tuzilishi (sabab-oqibat, qarama-qarshilik va b.) tahlil qilinishi orqali matnning mantiqiylik va uzviyligi ta‘minlanadi. Korpus lingvistikasi diskursni aniqlashda ilmiy asos va aniq ma‘lumotlar bilan ta‘minlaydi. Kompyuter lingvistikasi vositalari yordamida bu tahlillar tez, aniq va samarali tarzda amalga oshiriladi. Natijada, nafaqat nazariy, balki amaliy til ishlatishda ham yangicha yondashuvlar yuzaga kelmoqda.

Diskurs kompetensiyasi atamasi lingvistik termin sifatida XX asrning ikkinchi yarmida tilshunoslikda keng qo‘llanila boshlandi. U birinchi navbatda

kommunikativ kompetensiya bilan bog'lanadi, chunki diskurs kompetensiyasi kommunikatsiyaning samarali tashkil etilishida muhim rol o'ynaydi. Shu bilan birga, diskurs kompetensiyasi nafaqat grammatik bilimlar va tilning formal tuzilmalari haqida, balki tilning real kommunikativ vaziyatlarda qanday ishlashi, maqsadga yo'naltirilgan va kontekstual asosda qanday ifodalanishi haqida ham gapiradi. Diskurs kompetensiyasini ta'riflashda ko'plab ta'riflar mavjud, ammo umumiy qarashga ko'ra, bu tushuncha shaxsning o'zaro muloqotda tilni nafaqat grammatik jihatdan to'g'ri, balki mantiqan izchil va to'g'ri kontekstda ishlatish malakasini anglatadi. Boshqacha aytganda, diskurs kompetensiyasi – bu til vositalarini faqat to'g'ri qo'llash emas, balki maqsadli va samarali tarzda ulardan foydalanish qobiliyatidir. Bu, o'z navbatida, shaxsning tilni faqat akademik nuqtai nazardan bilishini emas, balki real hayotdagi muloqotda ham foydali qo'llashini o'z ichiga oladi.

Tilshunoslikda diskurs atamasi ko'plab o'zgarmalar, muloqotdagi vaziyatlar va ko'plab kommunikativ ko'nikmalarni o'z ichiga olgan keng ma'noga ega. Diskurs kompetensiyasi shunday til ko'nikmasidirki, o'rganuvchi nafaqat til tizimini, balki tilning o'rganilgan normativlariga asoslangan holda, muloqot jarayonini to'g'ri boshqarish qobiliyatiga ega bo'ladi. Ma'lumotlar va nutqning samarali shakllanishi, til o'rganish va undan foydalanish ko'nikmasi diskurs kompetensiyasining asosiy tarkibiy qismlaridan biridir. Diskurs kompetensiyasi faqatgina tilning grammatik va leksik jihatlarini qamrab olmaydi. Shuningdek, u kommunikativ muloqotda kontekstga mos ravishda tilni to'g'ri va samarali ishlatishni talab qiladi. Diskurs kompetensiyasining tarkibiy qismlarini ko'rib chiqish zarur, chunki ular o'quvchining va til foydalanuvchisining kommunikativ vaziyatlarda to'g'ri va mantiqan izchil nutq qurish imkoniyatini beradi.

Diskurs kompetensiyasining asosiy tarkibiy qismlaridan biri – *izchillik* (koherensiya)dir. Koherensiya matnning mazmun jihatdan bir butunlikka ega bo'lishini ta'minlaydi, ya'ni fikrlar bir-biriga mantiqan bog'langan va izchil bo'lishi kerak. Bu jarayonni izchil va aniq tarzda ifodalash muloqotning samaradorligini oshiradi. Koherensiya nutqning to'g'ri strukturalanishi va mantiqiy ketma-ketligini tashkil etadi. Bundan tashqari, kohesiya muhim ahamiyatga ega. Kohesiya, o'z navbatida, matndagi qismlar o'rtasidagi grammatik va leksik bog'liqlikni ta'minlaydi. Kohesiv elementlar – ulardan foydalanish, ya'ni zamon, shaxs, joy, va vaqt ko'rsatkichlarini, bog'lovchilarni va boshqa grammatik vositalarni to'g'ri ishlatish – muloqotda samarali va izchil nutqni tashkil etadi.

Natijalar. Diskurs kompetensiyasining yana bir muhim qismi – kommunikativ niyatni aniqlash va unga mos ravishda nutq qurish. Muloqotda ishtirok etayotgan shaxslar o'z niyatlarini aniq ifodalashlari va suhbatdoshlarning niyatini tushunishlari lozim. Nutq strategiyalari orqali o'rganuvchi fikrni qanday izchil ravishda ifodalash, qanday argumentlar bilan o'z pozitsiyasini himoya

qilishni, va qanday qilib vaziyatga mos ravishda nutqni moslashtirishni o'rganadi. Madaniy moslashuvchanlik ham diskurs kompetensiyasining tarkibiy qismi hisoblanadi. O'quvchilar faqat tilni o'rganish bilan cheklanmay, balki boshqa madaniyatlarga moslashish qobiliyatiga ega bo'lishlari kerak. Muloqotda turli ijtimoiy va madaniy me'yorlarga moslashish, munosabatlarni to'g'ri qurish va til vositalaridan madaniy jihatdan mos tarzda foydalanish zarur. Bu, o'z navbatida, global muloqotda tilni ishlatish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Diskurs kompetensiyasi va kommunikativ kompetensiya o'rtasidagi bog'liqlik to'g'ridan-to'g'ri aloqada bo'lib, ular bir-birini to'ldiradi va kuchaytiradi. Hymesning (1972) kommunikativ kompetensiya modelida til o'rganish jarayoni faqat grammatik bilimlarni o'z ichiga olmaydi, balki tilning real kommunikativ vaziyatlarda qanday qo'llanishini ham o'z ichiga oladi. Diskurs kompetensiyasi, aynan shu nuqtada, tilni kommunikativ jihatdan qanday to'g'ri qo'llashni o'rgatadi. Diskurs kompetensiyasi kommunikativ kompetensiyaning markaziy elementlaridan biri bo'lib, nutqning ko'plab funktsiyalarini bajaradi. Kommunikativ kompetensiyaning shakllanishi diskurs kompetensiyasiga bevosita bog'liqdir. Agar kommunikativ kompetensiya shaxsning muloqotga tayyorligini bildirsa, diskurs kompetensiyasi bu tayyorgarlikni amalda qo'llashga imkon yaratadi. Diskurs kompetensiyasi muloqot jarayonini boshqarishda, fikrlarni izchil ifodalashda, suhbatdoshlar bilan to'g'ri aloqada bo'lishda samarali vosita sifatida ishlaydi.

Kommunikativ kompetensiyaning samarali shakllanishi uchun, tilni to'g'ri ishlatishdan tashqari, uni kontekstga moslashtira olish, madaniy va ijtimoiy normalarni inobatga olish zarur. Diskurs kompetensiyasi, shuningdek, suhbatdoshlarning ehtiyojlari va talablariga mos ravishda nutqni tashkil qilishni talab qiladi. Bu jarayonning muvaffaqiyatli bo'lishi tilni faqat grammatik jihatdan bilish emas, balki real va dinamik vaziyatlarda qanday qo'llashni anglatadi. Shu sababli, diskurs kompetensiyasi nafaqat tilshunoslik nuqtai nazaridan, balki muloqotdagi samaradorlikni oshirish uchun ham muhim hisoblanadi. Til o'rganuvchilarni nafaqat tilning grammatik qoidalarini, balki uni ijtimoiy va madaniy kontekstlarda to'g'ri va maqsadga muvofiq ishlatishni o'rgatish zarurdir. Bu esa o'z navbatida, tilni mukammal o'rganish va undan samarali foydalanish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Til o'rgatuvchi metodikalar, shu jumladan kommunikativ va interaktiv yondashuvlar, o'rganuvchilarga turli kontekstlarda, jumladan, ish joyida, oilada yoki akademik muhitda muloqot qilishda samarali bo'lish uchun zarur bo'lgan ko'nikmalarni shakllantiradi. Diskurs kompetensiyasining bu jihati, tilni o'rganish jarayonining eng muhim qismlaridan biri hisoblanadi, chunki u muloqot jarayonini oddiy so'zlashuvdan tashqari, jamiyatning ijtimoiy va madaniy sharoitlarini tushunishga asoslanadi. Nutq turlari va muloqotning maqsadi har doim o'ziga xos til vositalarini talab qiladi. Diskurs kompetensiyasi o'rganuvchiga bu nutq turlarini ajrata olish va har bir tur uchun

to'g'ri til shakllarini tanlash imkonini beradi. Misol uchun, rasmiy va norasmiy nutq, ilmiy va og'zaki muloqotning har biri o'ziga xos strukturaga ega. Rasmiy nutqda, odatda, yanada aniq va izchil ifodalanish talab etiladi, bunda ortiqcha emotsional rang berish yoki noaniq iboralardan saqlanish zarur. Norasmiy nutqda esa, ko'proq shaxsiy va erkin ifodalar qo'llaniladi, bunda hissiy ohanglar va suhbatdosh bilan yanada bevosita muloqot o'rnatish mumkin. Diskurs kompetensiyasi, o'z navbatida, tilni o'rganuvchiga ijtimoiy-madaniy faktorlarga moslashish ko'nikmasini beradi. Misol uchun, ba'zi madaniyatlarda norasmiy nutqdagi hazil-mutoyiba yoki ta'kidlashlar ijtimoiy qabul qilinadi, boshqalarida esa bu qabul qilinmasligi mumkin. Diskurs kompetensiyasi yordamida til o'rganuvchi, o'z nutqini va ifodalarini har bir madaniy kontekstga mos ravishda o'zgartirishni o'rganadi. Bu esa nafaqat tilni to'g'ri ishlatish, balki jamiyatda to'g'ri va muvaffaqiyatli muloqot qilishni ham anglatadi. Tilni o'rganishda ijtimoiy-madaniy omillarni hisobga olish, muloqotning barcha jihatlarini to'liq tushunishga yordam beradi. Ijtimoiy-madaniy moslashuv orqali o'rganuvchilar, tilni faqat nazariy o'rganish bilan cheklanmay, uni real hayotdagi kommunikativ vaziyatlarda samarali ishlatish imkoniyatini ham qo'lga kiritadilar. Bu bo'limda til o'rganishda diskurs kompetensiyasining ahamiyatini keng yoritdim. Har bir mavzuning ta'rifi va muhim jihatlari ko'rsatilgan, shuningdek, til o'rgatishda qanday metodik yondashuvlar yordamida bu kompetensiyalarni rivojlantirish mumkinligi haqida fikrlar bildirildi.

Dialogik va interaktiv mashg'ulotlar til o'rgatishda diskurs kompetensiyasini shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. Ushbu mashg'ulotlar o'quvchining tilni faqat o'qish va yozish orqali emas, balki suhbatlashish, munozara qilish va o'z fikrini bildirish orqali o'rganishga yordam beradi. Diskurs kompetensiyasi – bu tilni samarali ishlatish ko'nikmasi bo'lib, uni shakllantirish uchun o'quvchiga real hayotdagi vaziyatlarga o'xshash sharoitda muloqot qilish imkoniyatini berish zarur. Dialogik mashg'ulotlar o'quvchilarga o'zaro fikr almashish, argumentatsiya qilish va turli nuqtai nazarlarni inobatga olish imkonini beradi. Shu bilan birga, interaktiv mashg'ulotlar o'quvchilarning muloqotda faol ishtirok etishlarini ta'minlab, ularni samarali nutq tuzish, muloqotda fikrni izchil va to'g'ri ifodalashga o'rgatadi. Diskurs kompetensiyasini shakllantirishda bu yondashuvlar o'quvchining tilni nafaqat grammatika va leksika asosida, balki real va dinamik kommunikatsion vaziyatlarda ishlatish qobiliyatini oshiradi.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, diskurs zamonaviy tilshunoslik va ta'lim metodikasida muhim ahamiyatga ega bo'lgan fenomendir. Ushbu maqolada diskurs kompetensiyasining ta'lim jarayonidagi o'rni va uning shakllantirish metodlari keng tahlil etildi. Maqolada til o'rganishda diskurs kompetensiyasining asosiy komponentlari, uning kommunikativ kompetensiyada tutgan o'rni, hamda turli metodlarning samaradorligi chuqur o'rganildi. Bu kompetensiyani shakllantirish, o'quvchilarning nafaqat grammatik va leksik bilimlarini, balki ijtimoiy-madaniy

kontekstda samarali muloqot qilish ko'nikmalarini ham rivojlantiradi. Diskurs kompetensiyasi nafaqat tilni to'g'ri ishlatish, balki muloqotning turli vaziyatlarida aniq, izchil va maqsadga yo'naltirilgan fikrlarni ifodalash qobiliyatini ham o'z ichiga oladi. Kommunikativ yondashuv, dialogik va interaktiv mashg'ulotlar, autentik materiallarning qo'llanilishi bu jarayonni samarali tarzda rivojlantirishga yordam beradi. Shu bilan birga, madaniy kompetensiya va diskurs kompetensiyasining o'zaro bog'liqligi, til tafakkuri, nutq strategiyalari va interkultural muloqotdagi roli ham ma'lum qilindi. Ta'lim jarayonida diskurs kompetensiyasini shakllantirishda samarali metodlarning qo'llanilishi, o'quvchilarga tilni real hayotda ishlatish ko'nikmalarini o'rgatadi. Kommunikativ yondashuvning asosiy maqsadi – o'quvchiga tilni nafaqat rasmiy muloqotda, balki ijtimoiy va madaniy kontekstda ham samarali ishlatishni o'rgatishdir. Autentik materiallar, interaktiv mashg'ulotlar va tilni turli kommunikativ vaziyatlarda qo'llash imkoniyatlari o'quvchilarni real dunyoga tayyorlashga yordam beradi. Diskurs kompetensiyasining rivojlanishi, o'z navbatida, tilni o'rgatish jarayonini yanada chuqurlashtiradi va o'quvchilarni faqat til bilimiga ega bo'lish bilan cheklanmay, balki tilni kommunikativ jarayonda to'g'ri va samarali ishlatishga tayyorlaydi. Bu borada o'quv dasturlarining boyitilishi, diskursga asoslangan baholash tizimlarining joriy etilishi va o'qituvchilar uchun metodik tavsiyalarning ishlab chiqilishi muhim ahamiyatga ega.

Shu bilan birga, diskurs kompetensiyasining rivojlanishi madaniy kompetensiyaning shakllanishi va interkultural muloqotdagi muvaffaqiyatli ishtirok etishni ta'minlaydi. O'quvchilar tilni faqat texnik jihatdan emas, balki madaniy, ijtimoiy va semantik jihatlardan ham to'g'ri ishlatishni o'rganadilar. Bu esa, o'z navbatida, ularning muloqotda yanada samarali va aniq bo'lishlariga yordam beradi. Shu sababli, ta'lim jarayonida diskurs kompetensiyasini shakllantirish o'quvchilarni nafaqat tilni o'rganishga, balki uni real hayotdagi muloqotda muvaffaqiyatli ishlatishga tayyorlashga qaratilgan muhim vazifadir. Bu jarayonni samarali tarzda amalga oshirish uchun metodik yondashuvlar, materiallar va o'qituvchilar malakasini oshirish bo'yicha tavsiyalarni ishlab chiqish zarur. Diskurs kompetensiyasining rivojlanishi, til o'rganishda o'quvchilarning muloqot ko'nikmalarini yuqori darajada shakllantirishga, o'z fikrlarini aniq va izchil tarzda ifodalashga imkon yaratadi. Shu bilan birga, bu jarayon madaniy kompetensiyaning shakllanishi va interkultural muloqotdagi muvaffaqiyatli ishtirok etishning muhim omili bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abdunazarova N. “Diskurs”ni talqin qilishga turlicha yondashuvlar. Ta'lim fanlari bo'yicha akademik tadqiqotlar. 2021, №. 4
2. Usmonova Sh. Til madaniyati. - T.: 2014 yil.

3. Matn va diskurs tushunchalari munosabati Sarbarova Dilnoza Nosirjon qizi, O'zbekiston Milliy universiteti O'zbek tilshunosligi kafedrası o'qıtuvchısı dilnozasarbarova1@gmail.com [https://doi.org/ 10.5281/zenodo. 7998832](https://doi.org/10.5281/zenodo.7998832)
4. Saidova, M. U. (2020). Lexicographic and ethymological analysis of the concise oxford dictionary of literary terms by. [https://namdu.researchcommons.org/cgi/viewcontent.cgi?article= 2723&context=journal](https://namdu.researchcommons.org/cgi/viewcontent.cgi?article=2723&context=journal)
5. Yunusova, A. (2023). Современные подходы к теории языковой личности и сущности дискурса. центр научных публикаций (buxdu.Uz),40(40).[https://journal.buxdu.uz/index.php/journals_](https://journal.buxdu.uz/index.php/journals_buxdu/article/view/10591) buxdu/article/view/10591.
6. Yunusova, A. (2023). Functional and pragmatic aspects of inversion. центр научных публикаций (buxdu.Uz), 30(30). [https://journal.buxdu.uz/index.php/journals_ buxdu/article/view /9178](https://journal.buxdu.uz/index.php/journals_buxdu/article/view/9178).
7. Canale, M., & Swain, M. Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing. Applied Linguistics,1980. 1(1), 1-47.
8. Bachman, L. F. Fundamental considerations in language testing. Oxford University Press.1990.
9. Savignon, S. J. Interpreting Communicative Language Teaching. Yale University Press.2002.
10. Hymes, D. On communicative competence. In J.B. Pride & J. Holmes (Eds.), Sociolinguistics. Penguin Books.1972.
11. Celce-Murcia, M. Rethinking the role of communicative competence in language teaching. In E. Alcón Soler & M. P. Safont Jordà (Eds.), Intercultural Language Use and Language Learning.2007.